

RPAS Finland ry

.....

Asia: Lausunto selvitysluonnoksesta *Suomalainen avaruustoiminta ja sen hallinnon kehittämistarpeet*

Viite: LVM/795/13/2018

Selvitys sisältää aiheiltaan kattavan kuvauksen Suomen avaruustoiminnasta, sen taustasta, nykytilasta sekä tulevaisuuden näkymistä. Myös eri hallinnonalojen ja ministeriöiden toiminta ja rooli avaruusosalalla on kuvattu. Suomen nykyinen avaruustoiminnan hallinnollinen ratkaisu (hajautettu malli) on myös kuvattu ja sitä on verrattu muiden maiden ratkaisuihin, jotka ovat pääsääntöisesti keskitettyjä malleja.

Selvityksen taustalla on tarve muuttaa monessa suhteessa huonosti toimivaksi todettua nykyistä mallia, ja uudistaa Suomen julkisesti rahoitetun avaruustoiminnan hallinnollista pohjaa ja saada aikaan kestävä ratkaisu, joka mahdollistaa alan kehittämisen pitkäjänteisesti, ja alan tutkimusta, innovaatioita, teollista toimintaa ja kansainvälistä näkyvyyttä sekä yhteiskunnallista vaikuttavuutta tehostavasti.

Toiminnan hallinnollisen uudistamisen vaihtoehtoina on esitetty kolme mallia, tehostettu hajautettu malli, avaruusosaamisen keskittäminen, ja keskitetty avaruushallinto.

Lausuntomme sisältää kaksi osaa, 1) kommentit nykyiseen sisältöön, ja 2) kannanotto toiminnan hallinnolliseen kehittämiseen.

1) Kommentit

Sivulla 13, kappale 4.3:

Alla oleva teksti kuvaa puutteellisesti Athena-hankkeen tämänhetkistä tilannetta.

”Suomalaistutkijat ovat olleet myös mukana valmistelemassa ESA:n uutta suurenergia-astrofysiikan lentoa Athena, joka toteutuu 2020-luvun lopulla. Hankkeeseen ei ole taloudellisista syistä voitu toistaiseksi sitoutua.”

Ehdotamme alla olevaa muutettua kuvausta, joka perustuu tämänhetkiseen tilanteeseen.

”Helsingin yliopisto sekä VTT ovat olleet myös mukana valmistelemassa ESA:n uutta suurenergia-astrofysiikan lentoa Athena, joka laukaistaan 2020-luvun lopulla. Hankkeeseen on saatu kahden

vuoden rahoitus ESA:n teollisuustilauksena, mutta tarvittavaa kansallista sitoumusta hankkeen jatkolle ei vielä ole.”

2) Kannanotto

Ratkaisumalleista kolmas, keskitetty avaruushallinto on paras vaihtoehto, joka on myös käytössä useimmissa muissa maissa, ja todettu hyvin toimivaksi. Keskitetyn avaruushallinnon tulisi palvella laajasti koko avaruustoiminnan kenttää, tutkimusta, innovaatiotoimintaa, yhteiskunnan eri sektoreita sekä teollisuutta, minkä vuoksi sen sijoittaminen yhden tai kahden hallinnonalan alle ei ole suositeltavaa. Paras ratkaisu olisi yksittäisten hallinnonalojen intresseistä riippumaton itsenäinen avaruushallinto, jolloin sen agenda voitaisiin muodostaa alan omiin tarpeisiin perustuen ja sillä olisi ratkaisovalta strategisesti merkittävässä asioissa ja toimintansa linjauksissa.